

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ**

Θεσσαλονίκη,

03. 03. 2021

**Αριθμός Γνωμοδοτήσεως 34/2021
Ατομική**

Γνωμοδοτών: Γεώργιος Α. Βαμβακίδης, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους.-

Αριθμός ερωτήματος: Το υπ' αριθ. πρωτ. 791/23.02.2021 έγγραφο της Διεύθυνσης Ιδιωτικών Επενδύσεων που υπογράφεται από τον κ. Υφυπουργό Εσωτερικών (Τομέας Μακεδονίας και Θράκης).-

Ερώτημα: Ερωτάται εάν, ενόψει του διδόμενου ιστορικού και της κείμενης νομοθεσίας, επιτρέπεται η ανάκληση του πρακτικού της Επιτροπής Ενστάσεων του άρθρου 15 του ν. 4399/2016, με την οποία απορρίφθηκε ένσταση επιχείρησης κατά του απορριπτικού αποτελέσματος αξιολόγησης του επενδυτικού της σχεδίου περί υπαγωγής της στις διατάξεις του ν. 4399/2016 λόγω του ότι, κατά τα υπ' αυτής υποστηριζόμενα στο σχετικώς υποβληθέν ανακλητικό της αίτημα, εχώρησε προφανής και ουσιώδης πλάνης περί τα πράγματα και, σε καταφατική περίπτωση, ποιο είναι το προς τούτο αρμόδιο όργανο να αποφανθεί επί του σχετικού αιτήματος και με ποια διαδικασία.-

Σύντομο ιστορικό

Από τα εκτιθέμενα στο πιο πάνω έγγραφο της ερωτώσας υπηρεσίας και τα συνημμένα σ' αυτό έγγραφα προκύπτει κατ' εκτίμηση το ακόλουθο ιστορικό.

1. Η επιχείρηση, με την επωνυμία "Λ. ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ Κ.",

υπέβαλε στις 17.12.2019 αίτημα υπαγωγής της στις διατάξεις του ν. 4399/2016, αναφορικά με την 3η προκήρυξη του καθεστώτος Γενικής Επιχειρηματικότητας (σχ. η υπ' αριθμ.139383/21.12.2018 απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης – Β' 5838), με κωδικό φακέλου ΔΠΑ/7/00096/Γ, συνιστάμενο σε ενίσχυσή της, υπό τη μορφή φορολογικής απαλλαγής έως και του ποσού των 1.901.554,05 από αναφερόμενο συνολικό επιλέξιμο και ενισχυόμενο κόστος του οικείου επενδυτικού σχεδίου, ύψους 4.225.675,68.

2. Για το αίτημα αυτό ενεργοποιήθηκε η σχετικώς προβλεπόμενη στις διατάξεις των άρθρων 13 και 14 του ν. 4399/2016 διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης επενδυτικών σχεδίων. Κατά την αξιολόγησή του από την αρμόδια Επιτροπή Αξιολόγησης επενδυτικών σχεδίων του άρθρου 14 του ν. 4399/2016, παρελήφθη από αυτήν η υπ' αρ.πρωτ.715270(20966)/29.12.2020 αρνητική Γνωμοδότηση της Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) της Περιφερειακής Ενότητας (ΠΕ) Χαλκιδική της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας (ΠΚΜ).

3. Ακολούθως, η εν λόγω Επιτροπή εξέδωσε το υπ' αριθμ.πρωτ.2/08.01.2021 αποτέλεσμα αξιολόγησης, σύμφωνα με το οποίο ομόφωνα απορρίφθηκε η υπαγωγή του οικείου επενδυτικού σχεδίου της ως άνω επιχείρησης στο καθεστώς ενισχύσεων “Γενική Επιχειρηματικότητα”, για λόγους αναγόμενους σε έλεγχο νομιμότητας. Και συγκεκριμένα γιατί, σύμφωνα με την ανωτέρω γνωμοδότηση της ΔΟΑΚ, δεν τεκμηριώνεται ότι οι πρώτες ύλες που χρησιμοποιεί η επιχείρηση προέρχονται από την ευρύτερη περιοχή και κυρίως για το κρέας το οποίο αποτελεί σύμφωνα με την τεχνοοικονομική έκθεση το 65% των πρώτων υλών, ενώ παράλληλα διαπιστώθηκε από την αρμόδια ΔΑΟΚ ότι η επιχείρηση αυτή δεν διατηρεί μηνιαίο ισοζύγιο αγορών και πωλήσεων και δεν υπάρχει καμία πληροφορία για την προέλευση του κρέατος, υποχρέωση που απορρέει από την εφαρμογή της ΚΥΑ 1384/41923/2018 (Β' 1127).

4. Κατά του ανωτέρω απορριπτικού αποτελέσματος, η πιο πάνω επιχείρηση υπέβαλε εμπρόθεσμα την από 18.1.2021 ένστασή της, η οποία, αφού εξετάστηκε από την, κατ' αρθρ. 15 του ν. 4399/2016, Επιτροπή Ενστάσεων στις 27.1.2021, συνετάγη από αυτήν το, με αριθμ.πρωτ. 3/27.01.2021 πρακτικό, σύμφωνα με το οποίο αυτή απεφάνθη ομόφωνα ότι σωστά η Επιτροπή Αξιολόγησης απέρριψε το επενδυτικό σχέδιο, με αριθμό φακέλου ΔΠΑ/7/00096/Γ του επενδυτικού φορέα “Λ.

..... ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ Κ. Και τούτο, διότι, όπως εκτίθεται στο σκεπτικό του πιο πάνω πρακτικού, για την έκφραση γνώμης ως προς τον ορθολογικό σχεδιασμό του επενδυτικού σχεδίου (όπως τη σκοπιμότητά του από άποψη γεωγραφικής κατανομής ομοειδών επενδύσεων, ύπαρξης ή όχι πρώτης ύλης στην ευρύτερη περιοχή, κάλυψης δυναμικότητας και ύπαρξης σύγχρονης υποδομής στην περιοχή, συμβατότητας με την ισχύουσα ΚΑΠ και την αντίστοιχη ΚΟΑ των προϊόντων του επενδυτικού σχεδίου), υπεύθυνη είναι αποκλειστικά η Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) της ΠΕ Χαλκιδικής της ΠΚΜ, η οποία είχε απαντήσει αρνητικά με την υπ' αριθμ.πρωτ.715270(20966)/29.12.2020 γνωμοδότησή της, με συνέπεια να μην πληρείται το κριτήριο 4.1.8. της σχετικής υπουργικής απόφασης περί έκδοσης Οδηγού Αξιολόγησης Επενδυτικών Σχεδίων και, ως εκ τούτου, η εν λόγω ένσταση να είναι απορριπτέα, μη δυναμένου του εν λόγω επενδυτικού σχεδίου να συμπεριληφθεί στον συναφή οριστικό πίνακα αποτελεσμάτων αξιολόγησης.

5. Στη συνέχεια, η ανωτέρω επιχείρηση απέστειλε στις 10.2.2021 επιστολή προς τον Υφυπουργό Εσωτερικών (τομέας Μακεδονίας-Θράκης), με κοινοποίηση προς τον Προϊστάμενο της Δ/σης Ιδιωτικών Επενδύσεων της αυτής υπηρεσίας (αρ.πρωτ.626/11.2.2021), με τον τίτλο "Αίτηση κατεπείγουσα ... για την ανάκληση του υπ' αριθ.3/27.01.2021 πρακτικού της Επιτροπής Ενστάσεων του Υπουργείου Εσωτερικών – Τομέας Μακεδονίας και Θράκης, με το οποίο απορρίφθηκε η υπ' αριθ.πρωτ.177/18.01.2021 ένσταση της επιχείρησής μας, κατά του υπ' αριθ.πρωτ. 2/08.01.2021 αποτελέσματος αξιολόγησης του επενδυτικού του σχεδίου με αριθ. φακέλου ΔΠΑ/7/00096/Γ". Στην αίτηση αυτή ισχυρίζεται ότι το πρακτικό της Επιτροπής Ενστάσεων είναι προδήλως παράνομο και πρέπει να ανακληθεί, διότι η έκδοσή του εχώρησε λόγω προφανούς, ουσιώδους και πλήρως αποδεδειγμένης πλάνης περί τα πράγματα, καθόσον η εν λόγω Επιτροπή εσφαλμένως υπέλαβε ως υπάρχουσα την υπ' αρ.πρωτ.715270(20966)/29.12.20 αρνητική γνωμοδότηση της ΔΑΟΚ ΠΕ Χαλκιδικής, ενώ αυτή, κατά τους ισχυρισμούς της, είχε εξαφανιστεί με την νέα υπ' αριθμ.41465(917)/27.1.2021 νέα (θετική) γνωμοδότηση της αυτής υπηρεσίας.

6. Κατόπιν τούτων, και αφού επισημαίνεται ότι η υπ' αρ.πρωτ.41465(917)/27.1.2021 νέα (θετική) γνωμοδότηση της ΔΑΟΚ της ΠΕ Χαλκιδικής απεστάλη με

μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από αυτήν προς τον αρμόδιο υπάλληλο του Τμήματος Αξιολόγησης και Έγκρισης Επενδυτικών Σχεδίων της ερωτώσας Δ/σης στις 29.1.2021, ετέθησαν τα ανωτέρω ερωτήματα, επί των οποίων γνωμοδοτώ ως εξής:

Νομοθετικό πλαίσιο

7. Στα άρθρα **24 (παρ. 1, 2) και 25** του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του **ν. 2690/1999** (Α' 45) ορίζονται τα εξής:

άρθρο 24. Αίτηση θεραπείας - Ιεραρχική προσφυγή. “1. Αν από τις σχετικές διατάξεις δεν προβλέπεται η δυνατότητα άσκησης της, κατά το επόμενο άρθρο, ειδικής διοικητικής, ή ενδικοφανούς, προσφυγής, ο ενδιαφερόμενος, για την αποκατάσταση υλικής ή ηθικής βλάβης των έννομων συμφερόντων του που προκαλείται από ατομική διοικητική πράξη μπορεί, για οποιονδήποτε λόγο, με αίτησή του, να ζητήσει, είτε από τη διοικητική αρχή η οποία εξέδωσε την πράξη, την ανάκληση ή την τροποποίησή της (αίτηση θεραπείας), είτε, από την αρχή η οποία προΐσταται εκείνης που εξέδωσε την πράξη, την ακύρωσή της (ιεραρχική προσφυγή). 2. Η διοικητική αρχή στην οποία υποβάλλεται η, κατά την προηγούμενη παράγραφο, αίτηση οφείλει να γνωστοποιήσει στον ενδιαφερόμενο την απόφασή της για την αίτηση αυτή το αργότερο μέσα σε τριάντα (30) ημέρες, εκτός αν από ειδικές διατάξεις προβλέπεται διαφορετική προθεσμία. 3. 4. ...”.

άρθρο 25. Ειδική διοικητική προσφυγή - Ενδικοφανής προσφυγή. “1. Όπου προβλέπεται από ειδικές διατάξεις, ο ενδιαφερόμενος, για την αποκατάσταση υλικής ή ηθικής βλάβης των έννομων συμφερόντων του που προκαλείται από διοικητική πράξη, μπορεί, με προσφυγή του, η οποία ασκείται ενώπιον του προβλεπόμενου από τις διατάξεις αυτές διοικητικού οργάνου και μέσα στην οριζόμενη από τις ίδιες προθεσμία, να ζητήσει, κατά περίπτωση, την ακύρωση ή την τροποποίηση της πράξης. 2. Το διοικητικό όργανο, ανάλογα με την πρόβλεψη των σχετικών διατάξεων, είτε εξετάζει μόνο τη νομιμότητα της πράξης, οπότε και μπορεί να την ακυρώσει εν όλω ή εν μέρει ή να απορρίψει την προσφυγή (ειδική διοικητική προσφυγή), είτε εξετάζει τόσο τη νομιμότητα της πράξης όσο και την ουσία της υπόθεσης, οπότε και μπορεί να ακυρώσει εν όλω ή εν μέρει ή να τροποποιήσει την πράξη ή να απορρίψει την προσφυγή (ενδικοφανής προσφυγή). Το αρμόδιο όργανο οφείλει να γνωστοποιήσει στον προσφεύγοντα την απόφασή

του μέσα στην προθεσμία που τυχόν τάσσουν οι σχετικές διατάξεις, αλλιώς, στην περίπτωση μεν της ειδικής προσφυγής, το αργότερο μέσα σε τριάντα (30) ημέρες, στην περίπτωση δε της ενδικοφανούς προσφυγής, το αργότερο μέσα σε τρεις (3) μήνες. **3.** Αν αρμόδιο να αποφανθεί για την ειδική διοικητική, ή την ενδικοφανή, προσφυγή είναι άλλο διοικητικό όργανο, εκείνο στο οποίο αυτή κατατέθηκε οφείλει να τη διαβιβάσει στο αρμόδιο όργανο το αργότερο μέσα σε πέντε (5) ημέρες. Και στην περίπτωση αυτή, η γνωστοποίηση της απόφασης του αρμόδιου διοικητικού οργάνου, στον ενδιαφερόμενο, πρέπει να γίνεται μέσα στις κατά την παρ. 2 προθεσμίες.”.

8. Εξάλλου, στο άρθρο 57 (παρ. 1-4, 6) του ν. 4314/2014 (Α' 265) ορίζεται ότι: «**1.** Το Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) περιλαμβάνει τις διαδικασίες και τα δεδομένα που απαιτούνται για τη διαχείριση, έλεγχο και υλοποίηση των δράσεων ενίσχυσης και στήριξης της επιχειρηματικότητας. Οι διαδικασίες προδιαγράφονται στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου ώστε να είναι σύμφωνες με τους ενωσιακούς κανόνες των διαρθρωτικών ταμείων και των κρατικών ενισχύσεων. **2.** Με σχετικές Υπουργικές αποφάσεις προσδιορίζονται τα στοιχεία που καταχωρίζονται στο Σύστημα ΠΣΚΕ, ο χρόνος υποβολής τους, οι ευθύνες των υπόχρεων και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια για τη διαχείριση κάθε δράσης. **3.** Το σύστημα ΠΣΚΕ διασυνδέεται με συστήματα της Δημόσιας Διοίκησης (ΟΠΣ ΕΣΠΑ, λοιπά συστήματα της Δημόσιας Διοίκησης) για την ανταλλαγή των δεδομένων που απαιτούνται με βάση το ΣΔΕ και τους Κανονισμούς των Διαρθρωτικών Ταμείων και τους κανόνες των Κρατικών Ενισχύσεων. **4.** Το σύστημα ΠΣΚΕ με βάση και τους κανόνες διαφάνειας όπως ορίζονται από τους κανονισμούς κρατικών ενισχύσεων δύναται να δημοσιεύει στοιχεία πράξεων κρατικών ενισχύσεων είτε απευθείας σε διαδικτυακούς κόμβους είτε με τη μορφή ανοιχτών / διασυνδεδεμένων δεδομένων. Την εποπτεία της παραγωγικής λειτουργίας του ΠΣΚΕ και τη φιλοξενία των εξυπηρετητών και του δικτυακού εξοπλισμού αναλαμβάνει η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων - ΕΣΠΑ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, μέσω της αρμόδιας για τις κρατικές ενισχύσεις Ειδικής Υπηρεσίας της ΕΑΣ (ΕΥΚΕ) σε συνεργασία με την ΜΟΔ ΑΕ. **5.** **6.** Η χρήση του ΠΣΚΕ είναι υποχρεωτική για το σύνολο των φορέων που υλοποιούν μέτρα ενίσχυσης και στήριξης της επιχειρηματικότητας που

συγχρηματοδοτούνται από τα ΕΔΕΤ¹.».

9. Περαιτέρω, στα άρθρα 1, 2, 3 (παρ. 1), **13** (παρ. 1 εδ. α', 2 περ. β', 3, 6), **14²** (παρ. 2 περ. α', 6) **και 15** (παρ. 1, 2) **ν. 4399/2016** "Θεσμικό πλαίσιο για τη σύσταση καθεστώτων Ενισχύσεων Ιδιωτικών Επενδύσεων για την περιφερειακή και οικονομική ανάπτυξη της χώρας – Σύσταση Αναπτυξιακού Συμβουλίου και άλλες διατάξεις" (Α' 117) ορίζονται τα παρακάτω:

άρθρο 1.- Σκοπός «Σκοπός του παρόντος είναι η προώθηση της ισόρροπης ανάπτυξης με σεβασμό στους περιβαλλοντικούς πόρους και την υποστήριξη λιγότερο ευνοημένων περιοχών της χώρας, η αύξηση της απασχόλησης, η βελτίωση της συνεργασίας και η αύξηση του μέσου μεγέθους των επιχειρήσεων, η τεχνολογική αναβάθμιση, η διαμόρφωση μιας νέας εξωστρεφούς εθνικής ταυτότητας (branding), η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας σε τομείς υψηλής προστιθέμενης αξίας και έντασης γνώσης, η μετακίνηση στην αλυσίδα παραγωγής της αξίας για την παραγωγή πιο σύνθετων προϊόντων, η εξοικονόμηση των φυσικών πόρων στην προοπτική μιας κυκλικής οικονομίας, η προσφορά καλύτερων υπηρεσιών, η προσέλκυση ξένων άμεσων επενδύσεων και εν τέλει η εξασφάλιση καλύτερης θέσης της χώρας στο Διεθνή Καταμερισμό Εργασίας. Η επίτευξη των στόχων αυτών επιδιώκεται με τις ενισχύσεις του παρόντος, μέσω των καθεστώτων που προβλέπονται στο Ειδικό Μέρος του και συγκεκριμένα με: **α.** την εξωστρέφεια και την καινοτομικότητα, **β.** τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, **γ.** την αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας με έμφαση στην απασχόληση εκπαιδευμένου ανθρώπινου δυναμικού, προκειμένου να αναστραφεί το ρεύμα φυγής νέων επιστημόνων, **δ.** την προσέλκυση ξένων άμεσων επενδύσεων, **ε.** την υψηλή προστιθέμενη αξία, **στ.** τη βελτίωση του τεχνολογικού επιπέδου και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, **ζ.** την έξυπνη εξειδίκευση, **η.** την ανάπτυξη δικτύων, συνεργειών, συνεταιριστικών πρωτοβουλιών και εν γένει τη στήριξη της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας, **θ.** την ενθάρρυνση συγχωνεύσεων, **ι.** τομείς και παρεμβάσεις αναπτυξιακού χαρακτήρα για την ενίσχυση της υγιούς και στοχευμένης επιχειρηματικότητας με

¹ Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία

² όπως το άρθρο αυτό, συμπληρωθέν με το άρθρο 19 (παρ. 3) του ν. 4441/2016 (Α' 277), αντικαταστάθηκε ως κατωτέρω με το άρθρο 18 ν. 4479/2017 (Α' 94)

ειδική έμφαση στη μικρομεσαία επιχειρηματικότητα, **ια.** την επανεκβιομηχάνιση της χώρας, **ιβ.** την υποστήριξη περιοχών με μειωμένη αναπτυξιακή δυναμική και τη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων.»

άρθρο 2. Ορισμοί «Για τους σκοπούς του παρόντος, εκτός από τους ορισμούς που περιλαμβάνονται σε αυτόν, ισχύουν και οι ορισμοί του άρθρου 2 του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού (Γ.Α.Κ. - Κανονισμός 651/2014 της Επιτροπής).».

άρθρο 3. Εφαρμοστέο Δίκαιο «**1.** Οι ενισχύσεις των καθεστώτων ενισχύσεων του παρόντος χορηγούνται με την επιφύλαξη των διατάξεων του Γ.Α.Κ. Οι διατάξεις του ως άνω Κανονισμού εφαρμόζονται για όλα τα θέματα, τα οποία δεν ρυθμίζονται ρητά στον παρόντα νόμο. **2.** ... **3.** ...».

άρθρο 13. Υποβολή αίτησης υπαγωγής. “**1.** Το σύνολο των διαδικασιών που προβλέπονται στον παρόντα νόμο διενεργείται υποχρεωτικά μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (Π.Σ.Κ.Ε.) του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και του Τουρισμού, η λειτουργία του οποίου διέπεται από τις διατάξεις του ν. 4314/2014 (Α' 265). ... **2.** Οι αιτήσεις για την υπαγωγή επενδυτικών σχεδίων υποβάλλονται ως εξής: α...**β.** Επενδυτικά σχέδια επιλέξιμου ύψους άνω των τριών εκατομμυρίων (3.000.000) ευρώ, που υλοποιούνται στις περιφέρειες Δυτικής και Κεντρικής και Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, υποβάλλονται στη Διεύθυνση Περιφερειακής Αναπτυξιακής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης (πρώην Μακεδονίας και Θράκης. γ. ... **3.** Η αίτηση υπαγωγής και ο οικείος φάκελος τεκμηρίωσης υποβάλλονται υποχρεωτικά μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΚΣΕ) και ο αιτών ενημερώνεται ηλεκτρονικά για την παραλαβή και καταχώρισή τους. Όλες οι αιτήσεις υπαγωγής με τη συνημμένη τεκμηρίωσή τους τηρούνται ηλεκτρονικά στην αρμόδια υπηρεσία παραλαβής. Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και το περιεχόμενο της αίτησης καθορίζονται στις αποφάσεις προκήρυξης των καθεστώτων ενίσχυσης. **4.** .. **5.** ... **6.** Με την οικεία απόφαση προκήρυξης μπορούν να διαφοροποιούνται **οι φορείς υποδοχής** των αιτήσεων υπαγωγής επενδυτικών σχεδίων, καθώς και τα αντίστοιχα όρια της παραγράφου 2”.

άρθρο 14. Περιεχόμενο και διαδικασία αξιολόγησης. “**1.** Περιεχόμενο αξιολόγησης ... **2.** Διαδικασία αξιολόγησης. Η αξιολόγηση διενεργείται είτε με τη μέθοδο α` της

συγκριτικής αξιολόγησης είτε με τη μέθοδο β` της άμεσης αξιολόγησης, κατά τα οριζόμενα στην οικεία απόφαση προκήρυξης των καθεστώτων ενίσχυσης. Στις περιπτώσεις αξιοποίησης του Εθνικού Μητρώου Πιστοποιημένων Αξιολογητών (ΕΜΠΑ) η αξιολόγηση της αίτησης ανατίθεται σε έναν (1) αξιολογητή, ο οποίος επιλέγεται από το οικείο Μητρώο του άρθρου 24 με τυχαία ηλεκτρονική επιλογή μέσω ΠΣΚΕ.

α. Συγκριτική αξιολόγηση.

i. Ο έλεγχος πληρότητας των υποβαλλόμενων αιτήσεων και των σχετικών δικαιολογητικών διενεργείται από την αρμόδια κατά περίπτωση Υπηρεσία της παραγράφου 2 του άρθρου 13 ή/και από μέλος του Εθνικού Μητρώου Πιστοποιημένων Αξιολογητών. Αν απορριφθεί αίτηση για λόγους μη πληρότητας του φακέλου, ο αιτών ενημερώνεται σχετικά στην ηλεκτρονική του διεύθυνση, την οποία δήλωσε κατά την εγγραφή του στο ΠΣΚΕ, το σχετικό δε παράβολο δεν επιστρέφεται. **Ο έλεγχος νομιμότητας** πραγματοποιείται από την αρμόδια Υπηρεσία της παραγράφου 2 του άρθρου 13 ή/και από μέλος του Εθνικού Μητρώου Πιστοποιημένων Αξιολογητών. Η αξιολόγηση του εύλογου κόστους και ο έλεγχος δεικτών βαθμολογίας των αιτήσεων πραγματοποιείται από μέλος του Εθνικού Μητρώου Πιστοποιημένων Αξιολογητών.

ii. Σε περίπτωση που απαιτούνται διευκρινίσεις σχετικά με το περιεχόμενο του φακέλου, τάσσεται προθεσμία έως δέκα (10) ημερών στο φορέα προκειμένου να τις παράσχει. Αν η προθεσμία αυτή παρέλθει άπρακτη, η διαδικασία αξιολόγησης ολοκληρώνεται στο σύνολό της. Η διαδικασία της συγκριτικής αξιολόγησης ολοκληρώνεται εντός πενήντα (50) ημερών από την ημερομηνία λήξης του κύκλου υποβολής των αιτήσεων υπαγωγής.

iii. Το αποτέλεσμα της αξιολόγησης ελέγχεται από τριμελή Επιτροπή Αξιολόγησης Επενδυτικών Σχεδίων, που συνίσταται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης. Στην απόφαση ορίζονται η σύνθεση και ο τρόπος επιλογής των μελών, που μπορεί να προέρχονται είτε από τους αρμόδιους φορείς της παραγράφου 2 του άρθρου 13 είτε από το ΕΜΠΑ, καθώς και οι αρμοδιότητες και οι κανόνες λειτουργίας της Επιτροπής. Για τη διευκόλυνση και επιτάχυνση του έργου της Επιτροπής, αυτή μπορεί να ορίζει ειδικούς εισηγητές, οι οποίοι δεν είναι μέλη της. Η απόφαση συγκρότησης κάθε Επιτροπής εκδίδεται από τα αρμόδια όργανα της παραγράφου 3 του παρόντος.

iv. Με βάση τα αποτελέσματα της αξιολόγησης, καταρτίζεται στο ΠΣΚΕ προσωρινός πίνακας αποτελεσμάτων αξιολόγησης. Κατά του προσωρινού πίνακα, ο αιτών

μπορεί να υποβάλει ένσταση, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 15. Στις περιπτώσεις που η υποβληθείσα αίτηση απορρίπτεται για λόγους που αναφέρονται στις περιπτώσεις β` ή/και γ` της παραγράφου 1, το αποτέλεσμα της αξιολόγησης κοινοποιείται στο φορέα του επενδυτικού σχεδίου με αποστολή στη διεύθυνση του ηλεκτρονικού του ταχυδρομείου και ο αιτών μπορεί να υποβάλει ένσταση κατά του συνολικού αποτελέσματος της αξιολόγησης, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 15. ν. Μετά την εξέταση των ενστάσεων, καταρτίζεται οριστικός πίνακας κατάταξης, κατά φθίνουσα βαθμολογική σειρά. Σε περίπτωση ισοβαθμίας, τα επενδυτικά σχέδια κατατάσσονται με κριτήριο το μικρότερο ενισχυόμενο κόστος επένδυσης. Τα επενδυτικά σχέδια με βάση τη σειρά κατάταξής τους στον οριστικό πίνακα υπάγονται στο καθεστώς ενίσχυσης, μέχρι την εξάντληση του αντίστοιχου προϋπολογισμού της απόφασης προκήρυξης. **β. Άμεση αξιολόγηση.** 3. ...6. Ο Υπουργός Οικονομίας και Ανάπτυξης εκδίδει Οδηγό Αξιολόγησης Επενδυτικών Σχεδίων, ο οποίος αναρτάται στη ΔΙΑΥΓΕΙΑ και περιλαμβάνει τις μεθόδους ελέγχου των προϋποθέσεων νομιμότητας και τις μεθόδους αξιολόγησης, πρότυπα κόστη για είδη επενδυτικών σχεδίων και λοιπές οδηγίες για την ορθή εκτέλεση του έργου της αξιολόγησης”.

άρθρο 15. Ενστάσεις. «1. Οι ενστάσεις που προβλέπονται στο άρθρο 14 αποτελούν ενδικοφανείς προσφυγές και υποβάλλονται ηλεκτρονικά μέσω ΠΣΚΕ εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πράξης. 2. Η Επιτροπή εξέτασης των ενστάσεων συνίσταται με απόφαση των αρμοδίων οργάνων της παραγράφου 7 του άρθρου 14 και αποτελείται από τρία (3) μέλη, τα οποία προέρχονται από τους αρμόδιους φορείς της παραγράφου 2 του άρθρου 13. Η Επιτροπή αποφαινεται εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την ημερομηνία υποβολής της ένστασης. 3. ...».

10. Τέλος, στα άρθρα 13 (παρ. 3), 14 (παρ. 1, περ. α' β', 3-8) και 15 (παρ. 1, 4, 6) της υπ' αριθμ.139383/21.12.2018 απόφασης του Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης (Β' 5838), υπό τον τίτλο “Τρίτη (3η) Προκήρυξη καθεστώτος ενισχύσεων “Γενική Επιχειρηματικότητα” του αναπτυξιακού νόμου 4399/2016 ορίζονται ότι:

άρθρο 13. Υποβολή αίτησης υπαγωγής «1.... **3. Η αίτηση υπαγωγής υποβάλλεται υποχρεωτικά μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων**

(ΠΚΣΕ). Με την ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης παρέχεται από το ΠΚΣΕ μοναδιαίος αριθμός υποβολής που ακολουθεί τη σειρά ηλεκτρονικής υποβολής και αποτελεί το στοιχείο θεμελίωσης της σειράς προτεραιότητας μέχρι την έκδοση της διοικητικής πράξης αποδοχής ή απόρριψης της αίτησης. Η αίτηση παραλαμβάνεται από την αρμόδια Υπηρεσία και λαμβάνει υποχρεωτικά αριθμός πρωτοκόλλου ο οποίος αποστέλλεται ηλεκτρονικά στο φορέα του επενδυτικού σχεδίου παράλληλα με την ένδειξη της παραλαβής. 4. ... 5. ...».

άρθρο 14. Περιεχόμενο και διαδικασία αξιολόγησης. «1. Η διαδικασία αξιολόγησης του παρόντος καθεστώτος είναι συγκριτική και ολοκληρώνεται εντός πενήντα (50) ημερών από την ημερομηνία λήξης του κύκλου υποβολής των αιτήσεων υπαγωγής. Η διαδικασία αξιολόγησης των παραληφθεισών αιτήσεων υπαγωγής περιλαμβάνει. α. έλεγχο πληρότητας. β. Έλεγχο νομιμότητας. γ. αξιολόγηση εύλογου κόστους και έλεγχο δεικτών βαθμολογίας. δ. βαθμολογική κατάταξη επενδυτικών σχεδίων και ε. έκδοση εγκριτικής ή απορριπτικής απόφασης για την υπαγωγή του επενδυτικού σχεδίου. ... 2. .. α.³ Έλεγχος πληρότητας. Η πληρότητα των υποβαλλόμενων αιτήσεων και των σχετικών δικαιολογητικών ελέγχεται από μέλος του Εθνικού Μητρώου Πιστοποιημένων Αξιολογητών, το οποίο εντός είκοσι τεσσάρων (24) ωρών υποχρεούται να αποδεχθεί ή να απορρίψει τη σχετική χρέωση. Το αποτέλεσμα του ελέγχου υποβάλλεται από τον αξιολογητή στο ΠΣΚΕ εντός δύο (2) ημερών από την ώρα αποδοχής της χρέωσης, άλλως το επενδυτικό σχέδιο ανατίθεται εκ νέου προς έλεγχο πληρότητας σε άλλον αξιολογητή με την ίδια διαδικασία. Ο έλεγχος πληρότητας διενεργείται με βάση τυποποιημένο σύστημα ελέγχου πληρότητας. Κατά τον έλεγχο πληρότητας δεν δίδεται η δυνατότητα συμπλήρωσης ή διόρθωσης δικαιολογητικών ή προσκόμισης διευκρινιστικών ή συμπληρωματικών στοιχείων πλην των περιπτώσεων στις οποίες οι προϋποθέσεις για την έκδοση των οικείων δικαιολογητικών συνέτρεχαν κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης, όπως αυτές ορίζονται στο Παράρτημα 1. Ειδικά τα δικαιολογητικά των περ. i και ii της παρ. 4 του Κεφαλαίου Γ' του παραρτήματος 1 γίνονται δεκτά εφόσον οι προϋποθέσεις έκδοσής του συνέτρεχαν κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης. Η κατ' εξαίρεσιν, ως άνω, δυνατότητα

³ όπως η περίπτωση (α') αυτή ισχύει μετά την αντικατάστασή της με το άρθρο 1 της ΥΑ 35028/2020 (Β' 1198/07.04.20)

συμπλήρωσης ή διόρθωσης δικαιολογητικών ή προσκόμισης διευκρινιστικών ή συμπληρωματικών στοιχείων παρέχεται κατά το στάδιο της επανεξέτασης της πληρότητας από τον φορέα υποδοχής και η υποβολή τους πραγματοποιείται εντός προθεσμίας δέκα (10) εργάσιμων ημερών από τη σχετική ενημέρωση της αρμόδιας Υπηρεσίας, μέσω του ΠΣΚΕ, προς το φορέα του επενδυτικού σχεδίου και ανεξάρτητα αν έχει προηγηθεί η έκδοση σχετικής διοικητικής πράξης. Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται και οι περιπτώσεις χρήσης ή μη ψηφιακής υπογραφής και εσφαμένου υπολογισμού του αναλογούντος παραβόλου, για το οποίο απαιτείται συμπλήρωση. Σε περίπτωση που ο φορέας υποβάλει διευκρινιστικά ή συμπληρωματικά στοιχεία οικειοθελώς, αυτά δεν λαμβάνονται υπόψη ακόμα και αν δεν έχει εκπνεύσει η καταληκτική ημερομηνία υποβολής των αιτήσεων υπαγωγής. Εφόσον η υποβληθείσα αίτηση κριθεί πλήρης, το αποτέλεσμα του ελέγχου υποβάλλεται ηλεκτρονικά και ο φορέας του επενδυτικού σχεδίου ενημερώνεται μέσω ηλεκτρονικού μηνύματος από το ΠΣΚΕ στην ηλεκτρονική διεύθυνση επικοινωνίας που έχει ορίσει ο ίδιος κατά την εγγραφή του στο σύστημα και το επενδυτικό σχέδιο προωθείται περαιτέρω. ... **β. Έλεγχος νομιμότητας.** Ο έλεγχος νομιμότητας των επενδυτικών σχεδίων διενεργείται κατά προτεραιότητα από το ίδιο ως άνω μέλος του Εθνικού Μητρώου Πιστοποιημένων Αξιολογητών με βάση των Οδηγό Αξιολόγησης Επενδυτικών Σχεδίων και τα σχετικά δικαιολογητικά που περιγράφονται στο Παράρτημα 1 της παρούσας. Ο έλεγχος νομιμότητας των επενδυτικών σχεδίων πραγματοποιείται προκειμένου να διαπιστωθεί η πλήρωση των ακόλουθων προϋποθέσεων: **α)** πλήρης συμφωνία της αίτησης υπαγωγής και του υπό έγκριση επενδυτικού σχεδίου με τους όρους της παρούσας, του ν. 4399/2016 και του κανονιστικού πλαισίου που εκδίδεται σε εφαρμογή του, **β)** τεκμηρίωση της φερεγγυότητας του φορέα του επενδυτικού σχεδίου, **γ)** τεκμηρίωση της δυνατότητας χρηματοδότησης του κόστους επενδυτικού σχεδίου είτε μέσω ιδίων κεφαλαίων είτε με εξωτερική χρηματοδότηση. Ειδικότερα εξετάζονται: - Η πλήρωση των προϋποθέσεων του θεσμικού πλαισίου ως προς την επιλεξιμότητα του φορέα του επενδυτικού σχεδίου, του αντικείμενου δραστηριότητας, του τόπου εγκατάστασης, των μέσων χρηματοδότησης και εν γένει των στοιχείων του επενδυτικού σχεδίου που αποτελούν αντικείμενο ελέγχου νομιμότητας προκειμένου για την επιλεξιμότητά του. - - γ. γ. 3. ...

4. Για τον έλεγχο της ορθής εφαρμογής του Οδηγού Αξιολόγησης Επενδυτικών Σχεδίων συνιστάται τριμελής Επιτροπή Αξιολόγησης Επενδυτικών Σχεδίων ... Το αποτέλεσμα της αξιολόγησης του εκάστοτε επενδυτικού σχεδίου και η παραγόμενη έκθεση αξιολόγησης υποβάλλονται μέσω του ΠΣΚΕ στην Επιτροπή Αξιολόγησης Επενδυτικών Σχεδίων. Η Επιτροπή, εφόσον το κρίνει απαραίτητο, μπορεί να επικοινωνεί με τον αξιολογητή για τυχόν διευκρινίσεις επί της αξιολόγησης σχετικά με την ορθή εφαρμογή του νόμου, της προκήρυξης και του Οδηγού Αξιολόγησης Επενδυτικών Σχεδίων αλλά και με τον φορέα του επενδυτικού σχεδίου σε περίπτωση που απαιτούνται διευκρινίσεις. Η Επιτροπή επανεξετάζει την έκθεση αξιολόγησης και αποφαινεται υποβάλλοντας το τελικό αποτέλεσμα της αξιολόγησης και την παραγόμενη έκθεση αξιολόγησης στο ΠΚΣΕ. 5. Με βάση τα αποτελέσματα της αξιολόγησης, καταρτίζεται στο ΠΣΚΕ σχετικός προσωρινός πίνακας αποτελεσμάτων αξιολόγησης (ξεχωριστά για κάθε φορέα υποδοχής), ο οποίος αναρτάται και στην ιστοσελίδα του αναπτυξιακού νόμου και περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον την επωνυμία, το ΑΦΜ του φορέα του επενδυτικού σχεδίου, τον αριθμό φακέλου του, το συνολικό ενισχυόμενο κόστος του, τη συνολική βαθμολογία του και τα συνολικά εγκριθέντα ποσά ενίσχυσης ανά είδος ενίσχυσης. Το αποτέλεσμα της αξιολόγησης, κοινοποιείται στους φορείς που περιλαμβάνονται στον οικείο προσωρινό πίνακα με αποστολή στη διεύθυνση του ηλεκτρονικού τους ταχυδρομείου. Προκειμένου ένα επενδυτικό σχέδιο να μπορεί να συμπεριληφθεί στους προσωρινούς πίνακες κατάταξης, θα πρέπει να πληροί το σύνολο των προϋποθέσεων νομιμότητας και να συγκεντρώνει την ελάχιστη προβλεπόμενη βαθμολογία σύμφωνα με το Παράρτημα 3. Κατά του προσωρινού πίνακα ο αιτών μπορεί να υποβάλει ένσταση κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 15. Ενστάσεις που αφορούν στην εκτίμηση του κόστους του επενδυτικού σχεδίου δεν γίνονται αποδεκτές. Ως ημερομηνία έναρξης της προθεσμίας υποβολής της ένστασης ορίζεται η ημερομηνία κατά την οποία καταρτίζεται στο ΠΣΚΕ ο οικείος προσωρινός πίνακας αποτελεσμάτων αξιολόγησης. Στις περιπτώσεις που η υποβληθείσα αίτηση απορρίπτεται για λόγους που αναφέρονται στις περ. β' και γ' της παραγράφου 2 του παρόντος, το αποτέλεσμα της αξιολόγησης κοινοποιείται στον φορέα του επενδυτικού σχεδίου με αποστολή στη διεύθυνση του ηλεκτρονικού του ταχυδρομείου και ο αιτών μπορεί να υποβάλει ένσταση κατά τα

οριζόμενα στο άρθρο 15. 6. Μετά την εξέταση των ενστάσεων, καταρτίζεται οριστικός πίνακας κατάταξης (ξεχωριστά για κάθε φορέα υποδοχής), κατά φθίνουσα βαθμολογική σειρά. Σε περίπτωση ισοβαθμίας τα επενδυτικά σχέδια κατατάσσονται με κριτήριο το μικρότερο ενισχυμένο κόστος επένδυσης. Τα επενδυτικά σχέδια με βάση τη σειρά κατάταξης τους στον οριστικό πίνακα υπάγονται στο παρόν καθεστώς ενίσχυσης μέχρι την εξάντληση του αντίστοιχου προϋπολογισμού του κάθε φορέα υποδοχής. 7. Τα επενδυτικά σχέδια που πληρούν τις νόμιμες προϋποθέσεις υπάγονται στο παρόν καθεστώς ενισχύσεων με ατομικές αποφάσεις υπαγωγής οι οποίες υποβάλλονται στο ΠΣΚΕ. ... 8. Αν το επενδυτικό σχέδιο δεν μπορεί να υπαχθεί είτε για λόγους που αναφέρονται στις περιπτώσεις β' ή/και γ' της παραγράφου 2 του παρόντος είτε γιατί δεν επαρκούν τα σχετικά κονδύλια εκδίδεται απορριπτική απόφαση από τα ίδια όργανα, η οποία αναρτάται στη Διαύγεια και επίσης κοινοποιείται και μέσω του ΠΚΣΕ στον ενδιαφερόμενο, το σχετικό δε παράβολο δεν επιστρέφεται. ...».

άρθρο 15. Ενστάσεις «1. Κατά του προσωρινού πίνακα κατάταξης καθώς και της απορριπτικής απόφασης της παραγράφου 5 του άρθρου 14 της παρούσας επιτρέπεται ένσταση του άρθρου 15 του ν. 4399/2016. Η ένσταση υποβάλλεται ηλεκτρονικά μέσω ΠΣΚΕ εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την ημερομηνία κατά την οποία καταρτίζεται στο ΠΣΚΕ ο οικείος προσωρινός πίνακας αποτελεσμάτων αξιολόγησης ή εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης στον φορέα του επενδυτικού σχεδίου του αποτελέσματος της αξιολόγησης σε περίπτωση που η υποβληθείσα αίτηση απορρίπτεται. 2. Για την εξέταση των ενστάσεων συνίσταται με απόφαση των αρμοδίων οργάνων της παρ. 3 του άρθρου 14 του ν. 4399/2016 Επιτροπή εξέτασης των ενστάσεων η οποία αποτελείται από τρία (3) μέλη, τα οποία προέρχονται από τους αρμόδιους φορείς της παρ. 2 του άρθρου 13. Στην Επιτροπή δύναται να ορίζονται και αναπληρωματικά μέλη. Για τη διευκόλυνση και επιτάχυνση του έργου της Επιτροπής, αυτή μπορεί να ορίζει ειδικούς εισηγητές, οι οποίοι δεν είναι μέλη της. Η Επιτροπή αποφαινεται εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την ημερομηνία υποβολής της ένστασης. 3. Τα μέλη της Επιτροπής ή οι ειδικοί εισηγητές οφείλουν να ενημερώνουν εγκαίρως την αρμόδια υπηρεσία αν συντρέχει στο πρόσωπο τους κώλυμα στην περίπτωση που έχουν

ήδη εξετάσει το επενδυτικό σχέδιο που αφορά η ένσταση ή στην περίπτωση που στο μετοχικό/εταιρικό κεφάλαιο ή στη διοίκηση του επενδυτικού φορέα συμμετέχει σύζυγος ή συγγενείς τους μέχρι β` βαθμού. Μετά την ηλεκτρονική υποβολή της ένστασης από τον επενδυτικό φορέα και την παραλαβή της από την Επιτροπή, ορίζεται από τον Πρόεδρο της μέλος της Επιτροπής αρμόδιο να συντάξει πλήρη και αιτιολογημένη εισήγηση επί της ένστασης. Το αρμόδιο για την εισήγηση μέλος της Επιτροπής αποκτά πρόσβαση μέσω του ΠΣΚΕ στο ηλεκτρονικό περιβάλλον εξέτασης ενστάσεων του εκάστοτε επενδυτικού σχεδίου, στο σύνολο των στοιχείων της αίτησης υπαγωγής, στα τυχόν διευκρινιστικά στοιχεία που έχουν υποβληθεί ηλεκτρονικά από τον φορέα και στις αξιολογήσεις που έχουν υποβληθεί ηλεκτρονικά από τον αξιολογητή και την Επιτροπή Αξιολόγησης Επενδυτικών Σχεδίων. Οι εισηγητές θα πρέπει να εξετάζουν τα στοιχεία των επενδυτικών σχεδίων που αφορούν τα κριτήρια επί των οποίων υποβάλλεται η εκάστοτε ένσταση και να διατυπώνουν στα σχετικά πεδία του ΠΣΚΕ την κρίση τους και την τεκμηρίωση αυτής. 4. Η ένσταση εξετάζεται με βάση τα στοιχεία που είχε υποβάλει ο φορέας στο αίτημα υπαγωγής, τα οποία δεν μπορούν να διαφοροποιηθούν. Τυχόν διευκρινιστικά στοιχεία που απαιτούνται κατά τη διαδικασία εξέτασης της ένστασης ζητούνται διά της Επιτροπής από την αρμόδια Υπηρεσία ή τον φορέα του επενδυτικού σχεδίου και υποβάλλονται αναλόγως μόνο με ηλεκτρονικό τρόπο μέσω της σχετικής εφαρμογής του ΠΣΚΕ. Απαγορεύεται ρητά η οποιαδήποτε άλλη επικοινωνία των μελών της Επιτροπής με τον φορέα του επενδυτικού σχεδίου...5.. 6. Η Επιτροπή εξετάζει την ένσταση και βάσει του πορίσματος της διαμορφώνει και υποβάλλει το τελικό αποτέλεσμα της αξιολόγησης και την παραγόμενη έκθεση αξιολόγησης στο ΠΣΚΕ. Η απόφαση της Επιτροπής επί της ένστασης κοινοποιείται στον επενδυτή μέσω του ΠΣΚΕ στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει και την οποία ο επενδυτής οφείλει να παρακολουθεί. 7. ...».

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Από τις προπαρατιθέμενες διατάξεις, αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους ερμηνευόμενες, ενόψει και του όλου νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, του δι' αυτών επιδιωκόμενου σκοπού αλλά και των πραγματικών περιστατικών που μας τέθηκαν υπόψη, ευθέως προκύπτουν και πάντως σαφώς συνάγονται τα εξής:

11. Με τις ως άνω, υπό στοιχ.1, διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας ενσωματώθηκαν και αποτέλεσαν κανόνες δικαίου οι γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου οι αφορώσες τις ερειδόμενες στο άρθρο 10 του Συντάγματος εν γένει διοικητικές προσφυγές, οι οποίες αποτελούν έναν από τους τρόπους εσωτερικού ελέγχου ή αλλιώς αυτοελέγχου της διοίκησης⁴.

12. Κατά τα γενόμενα δεκτά από τη θεωρία και επιστήμη, σε συνδυασμό με τη διαπλασθείσα νομολογία του ανωτάτου ακυρωτικού, καθώς και τις βάσει αυτών δοθείσες προς τη διοίκηση λύσεις μέσω της έκδοσης σχετικών γνωμοδοτήσεων του ΝΣΚ, οι διοικητικές προσφυγές κατηγοριοποιούνται σε: **α) Απλές διοικητικές προσφυγές**, οι οποίες διακρίνονται σε αιτήσεις θεραπείας, όταν απευθύνονται στη διοικητική αρχή που εξέδωσε τη βλαπτική για τον αιτούντα πράξη, και σε ιεραρχικές προσφυγές, όταν απευθύνονται στην αρχή η οποία προΐσταται εκείνης που εξέδωσε την πράξη. Αντικείμενο της αίτησης ή προσφυγής είναι ατομική διοικητική πράξη. Συνεπώς, δεν χωρεί κατά παραλείψεων και κατά κανονιστικών πράξεων. Προϋπόθεση της άσκησής της είναι ότι δεν προβλέπεται η δυνατότητα άσκησης ειδικής ή ενδικοφανούς προσφυγής, υπό την έννοια ότι δια των ανωτέρω διατάξεων του ΚΔΔ καθιερώνεται διοικητικό απαράδεκτο⁵. Δηλαδή, ότι η υποβολή αιτήσεως θεραπείας, αλλά και, για την ταυτότητα του νομικού λόγου, η ιεραρχική προσφυγή δεν επιτρέπεται όταν για τη δράση της διοικήσεως παρέχεται η δυνατότητα άσκησης άλλων διοικητικών προσφυγών⁶, εκτός εάν άλλως ορίζεται ειδικώς με διάταξη νόμου, με την οποία δίδεται δικαίωμα υποβολής αίτησης θεραπείας και κατά διοικητικής πράξης που εκδόθηκε μετά από άσκηση διοικητικής προσφυγής⁷. Αν υπάρχει τέτοια πρόβλεψη, η αίτηση θεραπείας ή η ιεραρχική προσφυγή που ασκήθηκε πρέπει, κατά περίπτωση, να θεωρηθεί ως ειδική διοικητική ή ενδικοφανής προσφυγή, εφόσον βεβαίως συντρέχουν οι σχετικές προϋποθέσεις του άρθρου 25⁸. Ωστόσο, και πάλι γίνεται δεκτό ότι ισχύει

⁴ ΓνμδΝΣΚ 118/2015 – Τμ. Ε', Δ. Κόρσο, Διοικητικό Δίκαιο – Γενικό Μέρος – εκδ. 4η, 2013, παρ. 75, Α. Ι. Τάχο, Ερμηνεία Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, εκδ. 4η, σελ. 777

⁵ ΓνμδΝΣΚ 118/2015, ό.π. Α.Ι. Τάχο, ό.π., σελ. 778

⁶ ΑτΓνμδΝΣΚ 393/2008, με εκεί παραπομπές

⁷ πρβλ. ΣτΕ 1611/1999, Α. Τάχο, ό.π., σελ. 778.

⁸ βλ. και εισηγητική έκθεση επί του ν. 2690/1999, υπό ταυτόριθμο άρθρο, με το άρθρο πρώτο του οποίου κυρώθηκε ο Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας (εφεξής ΚΔΔιαδ)

το ανεπίτρεπτο άλλης διοικητικής προσφυγής για την πράξη κατά της οποίας ασκήθηκε ενδικοφανής προσφυγή⁹ και μόνον εάν έχει ασκηθεί άλλη διοικητική προσφυγή και όχι ενδικοφανής, τότε θα πρέπει να ερευνάται, για λόγους χρηστής διοίκησης, αν η ασκηθείσα διοικητική προσφυγή θα μπορούσε να λογισθεί ως ενδικοφανής¹⁰. **β) Ειδικές διοικητικές προσφυγές**, ως τέτοιες νοούμενες τις προβλεπόμενες από ειδικές διατάξεις για μια κατηγορία διοικητικών πράξεων, με τις οποίες προσδιορίζονται τα όργανα ενώπιον των οποίων αυτές ασκούνται (*ήτοι, είτε το ίδιο όργανο που εξέδωσε την πράξη είτε το ιεραρχικώς προϊστάμενό του ή και το όργανο που κατά τις οικείες διατάξεις ασκεί τη διοικητική εποπτεία*) και η προθεσμία άσκησης τους, ενώ ο έλεγχος που γίνεται μετά την άσκησης μιας τέτοιας διοικητικής προσφυγής είναι έλεγχος μόνο νομιμότητας, με συνέπεια αυτός να καταλήγει είτε στην απόρριψη της προσφυγής είτε στην ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξης, όχι όμως και στην τροποποίησή της¹¹. Χαρακτηριστική περίπτωση ειδικής διοικητικής προσφυγής νομιμότητας είναι η προβλεπόμενη στην παράγραφο 2 του άρθρου 152 του ΚΔΚ, η πάροδος της από το νόμο τασσόμενης αποκλειστικής προθεσμίας προκειμένου να αποφανθεί το αρμόδιο διοικητικό όργανο επ' αυτής συνεπάγεται, κατά την κρατήσασα στη νομολογία άποψη, την εξάντληση της κατά χρόνο αρμοδιότητάς του, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να επανέλθει για να επανακρίνει την προσφυγή ούτε να τροποποιήσει ή ανακαλέσει την απόφασή του που είχε εκδοθεί επί προσφυγής είτε αυτεπάγγελτα είτε κατόπιν αιτήσεως θεραπείας¹², τυχόν δε απόφαση που ήθελε εκδοθεί μετά την πάροδο της σχετικής αποκλειστικής προθεσμίας στερείται εκτελεστού χαρακτήρα, ουδεμία μεταβολή επιφέρει στο νομικό κόσμο και είναι ακυρωτέα, ως αναρμοδίως, κατά χρόνο εκδοθείσα¹³. **γ) Ενδικοφανείς προσφυγές**, οι οποίες, όπως και οι ειδικές, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 25 του ΚΔΔιαδ, προβλέπονται

⁹ Σ. Κύβελος, Η ενδικοφανής προσφυγή, 2^η εκδ., 2016, παρ.2.4, σελ. 225-226

¹⁰ πρβλ. ΣτΕ 312/2014, 420/2010, 1747/2008, 3676/1999 κ.α.

¹¹ ΑτΓνμδΝΣΚ 393/2008, ό.π., με εκεί παραπομπές σε "Γλ. Σιούτη, Διοικητικό Δίκαιο V", σελ. 249-252, "Επ. Σπηλιωτόπουλο, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου 2005", σελ. 251-252.

¹² βλ. ΓνμδΝΣΚ 20/2020 – Τμ. Ε', σκ.12^η, σελ. 20, με εκεί παραπομπές σε ΣτΕ 2943/2010 – σκ. 4η, 2439/2008, σκ. 7η, 333/2007, σκ. 6η, κ.α.

¹³ βλ. ΓνμδΝΣΚ 50/2020. ό.π., με εκεί παραπομπές σε ΣτΕ 1530/2006, 637/2002, 2484/2001 κ.α., ΓνμδΝΣΚ 34/2008, Α. Τάχος, Ερμηνεία Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, εκδ. 4η 2009 κ.α.

από συγκεκριμένες διατάξεις που καθορίζουν τα αρμόδια για την εξέτασή τους όργανα (ως τέτοια δυνάμενα να είναι είτε αυτό που εξέδωσε την πράξη είτε το ιεραρχικώς προϊστάμενό του ή όργανο που ιδρύεται ειδικά για το σκοπό αυτό, μη αποκλεισμένης και της περίπτωσης να προβλεφθούν δύο βαθμοί για την άσκηση ενδικοφανούς προσφυγής) και την προθεσμία για την άσκησή τους¹⁴ και αποτελούν προϋπόθεση του παραδεκτού των ενδίκων βοηθημάτων, σύμφωνα με τα άρθρα 45 (παρ. 2) του π.δ. 18/1989 και 63 (παρ. 3) του ΚΔΔ, **δίχως να χωρεί εκ μέρους του ασκήσαντος την τοιαύτη ενδικοφανή προσφυγή αίτηση θεραπείας κατά της απορριψίας την ενδικοφανή προσφυγή πράξεως¹⁵ και χωρίς τούτο να αντιτίθεται προς το, κατ' αρθρ. 10 Συντ, συνταγματικώς προστατευόμενο δικαίωμα του αναφέρεσθαι στις αρχές¹⁶**. Διαφέρουν, όμως, από τις ειδικές διοικητικές προσφυγές, ως προς το εύρος και την έκταση του ελέγχου της διοικητικής πράξης που προσβάλλουν και ως προς την εξουσία του οργάνου που τις κρίνει, δεδομένου ότι στην περίπτωση αυτή ο έλεγχος είναι πλήρης, δηλ. και νομιμότητας και ουσίας και επομένως μπορεί να καταλήξει είτε στην ακύρωση εν όλω ή εν μέρει είτε στην τροποποίηση είτε στην απόρριψη της προσφυγής¹⁷, αφού επιτρέπουν την κατ' ουσία επανεξέταση της υπόθεσης, ήτοι τη νέα έρευνα και τη διαφορετική εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών¹⁸, οι δε πράξεις που εκδίδονται επί των εν λόγω προσφυγών έχουν πάντοτε εκτελεστό χαρακτήρα¹⁹ και, ως εκ τούτου, δεσμεύουν τη διοίκηση, η δε παρεχόμενη δυνατότητα άσκησής τους αποκλείει, ως διοικητικό απαράδεκτο, την άσκηση αναφοράς, υπό τη μορφή

¹⁴ ΣτΕ 3625/2011 - σκ. 4^η, ΣτΕ 3388/2009 – σκ. 4^η, ΣτΕ 2492/2007, ΣτΕ 287/1993 – σκ. 4^η, κ.α.

¹⁵ **ΣτΕ 2288/2019-7/λούς-σκ. 8^η**, δυνάμει της οποίας κρίθηκε το διοικητικό απαράδεκτο ασκήσεως αιτήσεως θεραπείας επί υφισταμένης και τηρηθείσης συναφούς με την εξεταζόμενη ενδικοφανούς διαδικασίας, δυνάμει της οποίας απορρίφθηκε ένσταση από την προβλεπόμενη Δευτεροβάθμια Γνωμοδοτική Επιτροπή, κατά της πρωτοβάθμιας τοιαύτης, με την οποία είχε απορριφθεί αίτηση ενίσχυσης της ενδιαφερομένης περί υπαγωγής του επενδυτικού της σχεδίου σε προκηρυχθέν προς τούτο καθεστώς με την ΚΥΑ, με αριθμό 4435/144452/4.12.2013 (Β' 3078)

¹⁶ βλ. ΣτΕ 2288/2019, ό.π., με εκεί παραπομπές σε ΟλΣτΕ 1498/79, ΣτΕ 2231/1994

¹⁷ ΑτΓνμδΝΣΚ 393/2008, ό.π., με εκεί παραπομπές, κατά τα παραπάνω

¹⁸ ΣτΕ 4571/1987, 3834/1999, 1001/2010 κ.α.

¹⁹ ΓνμδΝΣΚ 118/2015, ό.π.

είτε της αιτήσεως θεραπείας είτε της ιεραρχικής προσφυγής, κατά τα παραπάνω²⁰. Σημειωτέον ότι η οργάνωση από τον νομοθέτη μιας ενδικοφανούς διαδικασίας συνιστά τεκμήριο περί της βούλησής του για ταχεία επίλυση και διευθέτηση της συγκεκριμένης διαφοράς εντός των πλαισίων της διοίκησης. Πράγμα που σημαίνει ότι ο διοικούμενος που αμφισβητεί μια υποκείμενη σε ενδικοφανή προσφυγή πράξη οφείλει να ακολουθήσει αποκλειστικά την ειδική διαδικασία που προβλέπεται στην εκάστοτε εφαρμοστέα διάταξη, αλλιώς στερείται του δικαιώματος διοικητικής ή δικαστικής προστασίας, καθόσον δεν είναι δυνατή η άσκηση διοικητικών προσφυγών του κοινού δικαίου και συγκεκριμένα αίτησης θεραπείας ή ιεραρχικής προσφυγής όταν προβλέπεται ενδικοφανής διαδικασία, κατά τα παραπάνω²¹. Σημειωτέον ότι, αρχικά, η νομολογία δέχθηκε και, στη συνέχεια, ρητά θεσπίστηκε στο άρθρο 16 (παρ. 1) του ΚΔΔιαδ ότι η τυχόν πρόβλεψη ενδικοφανούς, όπως και ειδικής, προσφυγής πρέπει να μνημονεύεται στην ατομική πράξη που κοινοποιείται στον διοικούμενο προς ενημέρωσή του (ΟΛΣΤΕ 2281/2000). Διαφορετικά εάν η ενημέρωση αυτή παραλείπεται, το ένδικο βοήθημα που ασκείται από τον διοικούμενο δεν θεωρείται απαράδεκτο, παρότι αυτός δεν έχει ασκήσει την προβλεπόμενη από τις διατάξεις ενδικοφανή προσφυγή (ΣΤΕ 268/2003), δίχως μάλιστα να ερευνάται από το δικαστήριο το ζήτημα, εάν ο ενδιαφερόμενος έχει λάβει, με άλλο τρόπο, γνώση της υποχρέωσης προς άσκηση ενδικοφανούς προσφυγής και των τρόπων άσκησής της (ΣΤΕ 1159/2012). Ωστόσο, μεταγενέστερα έγινε δεκτό ότι, στο μέτρο που επιβαλλόμενη υποχρέωση ενημέρωσης από τη διοίκηση αποσκοπεί στην πραγματική ανάγκη ενημέρωσης των ενδιαφερομένων, τέτοια ανάγκη δεν υφίσταται όταν οι οικονομικές διατάξεις που προβλέπουν την άσκηση του συγκεκριμένου ενδίκου βοηθήματος επιτάσσουν την προηγούμενη τήρηση της ενδικοφανούς διαδικασίας

²⁰ Α. Ι. Τάχο, Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο, εκδ. 9η, 2008, σελ. 895 επ., ΑτΓνμδΝΣΚ 393/2008 και ΓνμδΝΣΚ 118/2015, ό.π., επίσης βλ. ΓνμδΝΣΚ 304/2016, με την οποία *a contrario* έγινε δεκτό ότι επιτρέπεται αίτηση θεραπείας επί διοικητικών πράξεων που εκδόθηκαν σε χρόνο προγενέστερο της πρόβλεψης ενδικοφανούς διαδικασίας.

²¹ βλ. και Σ. Κύβελος, ό.π.

που ορίζεται από αυτές τις ίδιες²².

13. Εξάλλου, με το ν. 4399/2016, που συνιστά το κρίσιμο εν προκειμένω θεσμικό πλαίσιο το οποίο έλκεται προς εφαρμογή ως εκ του χρόνου υπαγωγής των εκτιθέμενων πραγματικών περιστατικών της εξεταζόμενης περίπτωσης, εσκοπήθη, βάσει των εκτιθέμενων στην οικεία αιτιολογική έκθεση, η προώθηση σημαντικότερων καινοτομιών, απαντώντας σε συγκεκριμένα μέχρι τότε διαπιστωθέντα προβλήματα, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται (και) η καθιέρωση συγκεκριμένων καθεστώτων ενίσχυσης μέσω σαφούς προτεραιοποίησης κατηγοριών επιχειρήσεων, στοχεύοντας, εκτός των άλλων, στον περιορισμό της γραφειοκρατίας, την απλοποίηση των διαδικασιών, αναβαθμίζοντας την καινοτομία του ν. 3908/2011, σύμφωνα με την οποία τα επενδυτικά καθεστώτα προκηρύσσονται²³.

14. Προς υλοποίηση του οριζόμενου στο άρθρο 1 του ανωτέρω νόμου σκοπού και επιμέρους στόχων, όπως, εκτός των άλλων, (και) η δημιουργία επιμέρους καθεστώτων ενίσχυσης που θα διαφοροποιούνται ως προς τις στοχεύσεις τους και η καθιέρωση ειδικών κατηγοριών ενίσχυσης που θα διατρέχουν όλα τα καθεστώτα (βλ. αιτ. έκθεση υπό ταυτόριθμο άρθρο 1), ρητά προβλέφθηκε η παραπομπή μέσω του άρθρου 2 τούτου στους ορισμούς του άρθρου 2 του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού (ΚανΕΚ) υπ' αριθ.651/2014 (ΕΕ L 187/1 της 26.6.2014, σ. 1 έως 78), οι οποίοι εφαρμόζονται και για τους σκοπούς του εν λόγω νόμου, εφόσον ο τελευταίος δεν περιλαμβάνει άλλους ειδικότερους, με συνέπεια να εξαλείφονται δυνητικές παρερμηνείες αναφορικά με τις εφαρμοστέες διατάξεις²⁴.

15. Ειδικότερα, στο πλαίσιο της προβλεπόμενης στα άρθρα 13-15 του ν. 4399/2016 διαδικασίας υποβολής, αξιολόγησης και έγκρισης επενδυτικών σχεδίων, θεσπίζεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 13 ως μοναδικό σύστημα υποστήριξης και εφαρμογής τούτου για το σύνολο των διαδικασιών του, το Πληροφοριακό

²² ΟΛΣΤΕ 876/2013, εκδοθείσης στο πλαίσιο ερμηνείας των διατάξεων του ν.1418/1994, στο άρθρο 13 του οποίου ορίζεται ότι, για το παραδεκτό της δικαστικής προσφυγής, προβλέπεται ως προϋπόθεση η άσκηση των ενδικοφανών προσφυγών του άρθρου 12 τούτου

²³ βλ. αιτ. έκθεση, Γενικό Μέρος, σελ. 9, 10

²⁴ βλ. αιτ. έκθεση υπό ταυτόριθμο άρθρο 2

Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ), επιτυγχάνοντας με τον τρόπο αυτό τη διαφάνεια και την επιτάχυνση των διαδικασιών, ενώ στις παραγράφους 3 και 4 τούτου καθίσταται υποχρεωτική η χρήση του ΠΣΚΕ για την υποβολή των επενδυτικών σχεδίων, για κάθε ενέργεια που σχετίζεται με την εφαρμογή του αναπτυξιακού αυτού νόμου, καθώς και για οποιαδήποτε επικοινωνία των υπηρεσιών εφαρμογής του με τους φορείς των επενδυτικών σχεδίων.²⁵

16. Αντιστοίχως, στο άρθρο 14 και στο πλαίσιο της διαδικασίας αξιολόγησης, θεσμοθετείται η διενέργειά της: **A)** σε δύο (2) στάδια: **i)** έλεγχος πληρότητας (που αφορά το σύνολο των εκ του νόμου και εν γένει κανονιστικού πλαισίου απαιτούμενων δικαιολογητικών) **και ii)** έλεγχος νομιμότητας (που συνίσταται στη συμφωνία του επενδυτικού σχεδίου με τους όρους και τους κανόνες του παρόντος νόμου, η φερεγγυότητα του φορέα και η τεκμηρίωση της δυνατότητας χρηματοδότησης του επενδυτικού σχεδίου, ώστε να διασφαλίζεται η βιωσιμότητά του) **και B)** με δύο (2) μεθόδους, την άμεση και τη συγκριτική, ανάλογα με τα καθεστώτα του Ειδικού Μέρους. Μάλιστα, στο άρθρο αυτό ενσωματώνεται ρύθμιση που επιβεβαιώνει κατ' ουσία την πάγια νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, σύμφωνα με την οποία η διοίκηση μπορεί να ζητάει, τάσσοντας σύντομη προθεσμία, διευκρινίσεις από τον φορέα σχετικά με το περιεχόμενο του φακέλου, χωρίς φυσικά με αυτόν τον τρόπο να θεσπίζεται δυνατότητα συμπλήρωσης του φακέλου με νέα στοιχεία²⁶. Επισημαίνεται ότι η μέθοδος της συγκριτικής εφαρμόζεται με κύκλους υποβολής και αξιολόγησης που έχουν συγκεκριμένη διάρκεια, τα δε επενδυτικά σχέδια αξιολογούνται με βάση συγκεκριμένα ποσοτικά και ποιοτικά αντικειμενικά κριτήρια από τα οποία προκύπτει η βαθμολογία και οι πίνακες κατάταξης και τελικώς τα ενισχυόμενα τούτων προκύπτουν από τη θέση που κατέλαβαν στον οριστικό πίνακα κατάταξης και έως εξαντλήσεως των προϋπολογισθέντων πόρων²⁷.

17. Επακολούθησε η έκδοση της υπ'αρ.139383/2018 απόφασης του Υπουργού (ΥΑ) Οικονομίας και Ανάπτυξης (Β' 5838/27.12.18)(**εφεξής ΥΑ**), υπό τον τίτλο 3^η Προκήρυξη καθεστώτος ενισχύσεων «Γενική Επιχειρηματικότητα» του

²⁵ βλ. αιτ.εκθ., υπό ταυτόριθμο άρθρο 13

²⁶ βλ. αιτ. εκθ. υπό ταυτόριθμο άρθρο 14

²⁷ βλ. αιτ. έκθεση, υπό το αυτό ταυτόριθμο άρθρο

αναπτυξιακού νόμου 4399/2016, δυνάμει της οποίας, αφού με την υπό στοιχεία C(2018)4206/6.7.2018 απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής εγκρίθηκε το σχέδιο αξιολόγησης του εν λόγω καθεστώτος, προκηρύχθηκε, εναρμονισμένο στον πιο πάνω νέο Ευρωπαϊκό Κανονισμό, με αριθμό 651/2014, το πλαίσιο λειτουργίας τούτου (καθεστώς), με τον περαιτέρω καθορισμό και εξειδίκευση, εκτός των άλλων, του σκοπού και της διάρκειας (άρθρο 1), των γενικών κανόνων χορήγησης των ενισχύσεων (άρθρο 4), των όρων και προϋποθέσεων υπαγωγής (άρθρο 5), δικαιούχων υπαγομένων επενδυτικών σχεδίων (άρθρο 6), των επιλέξιμων δαπανών (άρθρα 8, 9), των ειδών και ειδικών κατηγοριών ενισχύσεων (άρθρα 10, 12), καθώς και των διαδικασιών υποβολής και αξιολόγησης των επενδυτικών σχεδίων (άρθρα 13-15), δια του καθορισμού σ' αυτήν (ΥΑ) και των απαιτούμενων δικαιολογητικών, καθώς και το περιεχόμενο της αίτησης υπαγωγής²⁸.

18. Από την επισκόπηση των παραπάνω διατάξεων του νομοθετικού και εν γένει κανονιστικού πλαισίου, σαφώς προκύπτει ότι νομοθέτης και η κανονιστικώς δρώσα διοίκηση, στο πλαίσιο απλούστευσης των σχετικών κανόνων αλλά και της εξασφάλισης ταχύτερης λήψης καλύτερα τεκμηριωμένων και πιο αξιόπιστων αποφάσεων με βάση σαφείς οικονομικές αρχές, κοινή προσέγγιση και σαφείς υποχρεώσεις, απαίτηση που επιβάλλεται και από τον πνεύμα του πιο πάνω νέου Ευρωπαϊκού Κανονισμού (ΕυρΚαν)²⁹, υπό το πρίσμα μάλιστα και των ευχερειών και δυνατοτήτων που προσδίδει ο εκτεταμένος και ολοένα αυξανόμενος ψηφιακός μετασχηματισμός του δημόσιου τομέα, μέσω και του ειδικώς προς τούτο προβλεπόμενου Πληροφοριακού Συστήματος Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ), κατ' αρθρ. 57 του ν. 4314/2014, επέλεξε, προκειμένου να χωρήσει στην έγκριση των επενδυτικών σχεδίων, μια διαδικασία που υπαγορεύεται από ένα συνεκτικό και σαφώς προσδιορισμένο χρονικά πλαίσιο που βεβαίως και ευλόγως εκκινεί με πρωτοβουλία του ενδιαφερομένου φορέα επενδυτικού σχεδίου, μέσα όμως στους όρους και προϋποθέσεις που προδιαγράφονται από το ανωτέρω πλαίσιο. Πράγματι, αυτή εντασσόμενη σε ένα αμιγώς ψηφιακό περιβάλλον, με την υποχρεωτική διενέργεια όλων των προς τούτο απαιτούμενων ενεργειών μέσω του ΠΣΚΕ (βλ. και άρθρο 13 παρ. 1 ν. 4399/2016), υποχρεούται να κινηθεί σε ένα

²⁸ βλ. γ' εδ. της παρ. 3 του άρθρου 13 του ν. 4399/2016

²⁹ βλ. 2^η αιτιολογική σκέψη του ΕυρΚαν

πλαίσιο που καθορίζεται από την τήρηση συγκεκριμένων προθεσμιών στα επιμέρους στάδια και φάσεις της διαδικασίας υπαγωγής και αξιολόγησης τόσο από τα ελέγχοντα και αξιολογούντα όργανα όσο και από τον αιτούντα την υπαγωγή του επενδυτικού του σχεδίου στον πιο πάνω αναπτυξιακό νόμο, **με κατάληξη τη θεσμοθέτηση (βλ. άρθρο 15 του ν. 4399/2016, ως και ταυτόσημη διατύπωση στο ταυτάριθμο άρθρο της ως άνω σχετικής ΥΑ) μιας αμιγώς ενδικοφανούς διαδικασίας** στη φάση έκδοσης των αποτελεσμάτων αξιολόγησης, εφόσον οι σχετικώς προβλεπόμενες ενστάσεις, κατά ρητή και ειδική διατύπωση των ανωτέρω διατάξεων, έχουν προδήλως χαρακτήρα ενδικοφανούς προσφυγής.

19. Στην προκειμένη περίπτωση, ως προαναφέρθηκε, μετά την απόρριψη της υπαγωγής του ανωτέρω επενδυτικού σχεδίου στο καθεστώς Γενικής Επιχειρηματικότητας του ν. 4399/2016 που προκηρύχθηκε με την ως άνω απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης, δυνάμει του υπ' αριθ.2/8.1.2021 εκδοθέντος απορριπτικού αποτελέσματος αξιολόγησης, καθώς της κατ' αυτού εμπροθέσμως υποβληθείσης από 18.1.21 ενστάσεως επίσης απορριπτικής απόφασης της Επιτροπής Ενστάσεων του άρθρου 15 του ν. 4399/2016, η πιο πάνω επιχείρηση υπέβαλε στον Υφυπουργό Εσωτερικών (Τομέας Μακεδονίας και Θράκης) την από 10.2.21 αίτησή της για ανάκληση της τελευταίας απορριπτικής απόφασης. Με την αίτηση αυτή προβάλλει ότι η προσβαλλόμενη αυτή απόφαση της Επιτροπής Ενστάσεων πρέπει να ανακληθεί, καθόσον, κατά τους ισχυρισμούς της, εκδόθηκε, κατά προφανή και ουσιώδη πλάνη περί τα πράγματα, συνισταμένη στο ότι αυτή υπέλαβε ως υφιστάμενη την υπ' αριθμ.πρωτ.715270 (20966)/29.12.2020 αρνητική γνωμοδότηση της ΔΑΟΚ ΠΕ Χαλκιδικής, ενώ αυτή είχε εξαφανιστεί με την νέα υπ'αρ.41465(917)/27.1.21 νέα (θετική) γνωμοδότηση της αυτής υπηρεσίας.

20. Το ζήτημα, λοιπόν, που τίθεται και προκάλεσε τον σχετικό προβληματισμό της υπηρεσίας για την υποβολή του σχετικού ερωτήματος ερείδεται, καταρχάς, στο εάν, υπό το τιθέμενο ιστορικό και νομικό πλαίσιο, παρέχεται κατά την παρούσα φάση δυνατότητα εξέτασης από τη διοίκηση του πιο πάνω ανακλητικού αιτήματος του διοικουμένου και, σε καταφατική περίπτωση, ποιό είναι το αρμόδιο όργανο να πράξει τούτο και με ποιά διαδικασία.

21. Επί του θέματος αυτού θεωρούμε ότι, υφισταμένης της ενδικοφανούς διαδικασίας του άρθρου 15 του ν. 4399/2016, την οποία μάλιστα εμπροθέσμως και νομίμως τήρησε η ανωτέρω επιχείρηση, δεν παρέχεται, κατά τη γνώμη μας, και νέο στάδιο πρόσθετης διοικητικής διαδικασίας. Και τούτο, διότι συντρέχει εν προκειμένω διοικητικό απαράδεκτο, σύμφωνα με το οποίο δεν επιτρέπεται η άσκηση αιτήσεως θεραπείας και ιεραρχικής προσφυγής, κατά τα εκτιθέμενα στην 12η σκέψη της παρούσας, με συνέπεια η ανωτέρω αίτηση ανακλήσεως να μην δύναται να εξετασθεί από τη διοίκηση³⁰. Γίνεται μάλιστα δεκτό από την πάγια νομολογία του ανωτάτου ακυρωτικού ότι, η σιωπηρή απόρριψη, εκ μέρους της διοίκησης, αιτήματος ανάκλησης δεν συνιστά παράλειψη οφειλόμενης ενέργειας, κατά την έννοια του άρθρου 45 (παρ. 4) του π.δ. 18/1989 και δεν υπόκειται, ως εκ τούτου, σε αίτηση ακυρώσεως³¹, εκτός εάν πρόκειται για περίπτωση, κατά την οποία με αμετάκλητη δικαστική απόφαση ακυρώνεται ατομική διοικητική πράξη για το λόγο ότι στηρίχθηκε σε διάταξη αντίθετη προς υπέρτερης τυπικής ισχύος κανόνα δικαίου ή κανονιστική διοικητική πράξη χωρίς νόμιμο εξουσιοδοτικό έρεισμα, οπότε η διοίκηση υποχρεούται να επανεξετάσει τις λοιπές ομοίου περιεχομένου ατομικές διοικητικές πράξεις που έχουν εκδοθεί με βάση την ίδια διάταξη, εφόσον υποβληθεί σχετικό αίτημα από πρόσωπο που έχει έννομο συμφέρον σε εύλογο χρονικό διάστημα από τη δημοσίευση της ακυρωτικής απόφασης³².

22. Οποιαδήποτε αντίθετη ερμηνευτική εκδοχή, μη υπηρετούσα το γράμμα και το πνεύμα του όλου πλαισίου του ανωτέρω Ευρωπαϊκού Κανονισμού και του μ' αυτόν εναρμονισμένου ισχύοντος νομοθετικού και κανονιστικού καθεστώτος, που, εκτός των άλλων, επιτάσσει την απλούστευση, διαφάνεια και επιτάχυνση των σχετικών διαδικασιών, κατά τα παραπάνω, προσκρούει στην ίδια τη φύση της εν προκειμένω προβλεπόμενης ενδικοφανούς διαδικασίας, η τήρηση της οποίας, εκ μέρους της ενδιαφερομένης επιχείρησης, εξάντλησε, κατά τη γνώμη μας, τα

³⁰ ΣΤΕ 2288/2019, ό.π.

³¹ βλ. ενδεικτ. ΣΤΕ 1024/2016 - σκ. 7η, ΣΤΕ 90/2016 -σκ. 8η, ΣΤΕ 2485/2013, ΣΤΕ 1550/2011, ΣΤΕ 4221/2009, ΣΤΕ 3170/2008, ΣΤΕ 675/2007, ΣΤΕ 1041/2004 – 7/λους, ΣΤΕ 1384/2003, ΣΤΕ 3123/2001, ΣΤΕ 3824/1999, 3714/1999, 3252/1998, 754/1992 κ.α.

³² ΣΤΕ 90/2016 – σκ. 8η, ΟλΣΤΕ 2176-2177/2004, ΣΤΕ 2123/2006

περιθώρια επίλυσης της συγκεκριμένης διαφοράς στους κόλπους της διοίκησης, τα όργανα της οποίας στερούνται πλέον την κατά χρόνο αρμοδιότητα προς τούτο, η δε τυχόν σιωπηρή (δια της άπρακτης παρόδου της σχετικής προθεσμίας) απόρριψη από τον Υφυπουργό της αιτήσεως ανακλήσεως δεν προσβάλλεται παραδεκτώς ενώπιον των δικαστηρίων³³. Κι' αυτό, γιατί η εν λόγω αρμοδιότητα έχει ήδη ασκηθεί και εξαντληθεί και πάντως διότι η δεκαπενθήμερη προθεσμία που διέθετε η, κατ' άρθρ. 15 ν. 4399/2016, Επιτροπή Ενστάσεων, αφετηριασθείσα την 18η Ιανουαρίου 2021, οπότε και ασκήθηκε η ενώπιόν της ενδικοφανής προσφυγή εκ μέρους της επιχείρησης, εξέπνευσε την 2α Φεβρουαρίου 2021, λαμβανομένου μάλιστα υπόψη ότι, παρότι δυνατότητα για πρόβλεψη δύο (2) βαθμών ενδικοφανούς διαδικασίας γενικώς δεν αποκλείεται³⁴, πλην, όμως, κατά τα σαφώς οριζόμενα στο άρθρο 25 του ΚΔΔιαδ, τούτο πρέπει να έχει ρητώς και ειδικώς προβλεφθεί στο νόμο³⁵, περίπτωση που εν προκειμένω δεν συντρέχει.

23. Τέλος, πρόσθετο υπέρ της ανωτέρω ερμηνευτικής προσέγγισης επιχείρημα, κατά τη γνώμη μας, αντλείται και εκ της σημασίας που αποδίδει, κατά τα παραπάνω, ο νομοθέτης και η κανονιστικώς δρώσα διοίκηση στο ζήτημα της εν γένει επιτάχυνσης της σχετικής διαδικασίας με την, κατά το δυνατόν, συντομότερη ολοκλήρωση των φάσεων έγκρισης υπαγωγών, έτσι ώστε να μην καθυστερεί αδικαιολόγητα και πάντως πέραν της παρεχόμενης ενδικοφανούς διαδικασίας και της παρόδου αυτής η έκδοση των προσωρινών και οριστικών πινάκων κατάταξης που συντάσσει ο οικείος φορέας υποδοχής (ήτοι εν προκειμένω η ερωτώσα υπηρεσία, κατά τα οριζόμενα στην περ. β' της παρ. 2 του άρθρου 13 ν. 4399/2016, σε συνδ. με τα οριζόμενα στην παρ. 6 τούτου), με ό,τι αυτό περαιτέρω συνεπάγεται για την έγκαιρη απορρόφηση των εγκριθέντων ποσών ενισχύσεων ανά είδος και, συνακόλουθα, την ολοκλήρωση των επενδύσεων. Τούτο σαφώς προκύπτει από γραμματική και συντακτική διατύπωση των σχετικών διατάξεων (ήτοι, δια χρήσεως ρημάτων σε ενεστώτα οριστικής έγκλισης) που υποδηλώνουν την επιτακτικότητα για την άμεση υλοποίηση των απαιτούμενων ενεργειών των

³³ ΣΤΕ 2288/2019, ό.π., σκ. 9^η.

³⁴ ΣΤΕ 2288/2019, ό.π. σκ. 8^η.

³⁵ πρβλ. ΣΤΕ 324/2012, ΣΤΕ 3388/2009, ΣΤΕ 287/1993 κ.α.

εμπλεκόμενων προσώπων³⁶, προκειμένου με την ταυτόχρονη λήξη του ενός σταδίου να ενεργοποιείται το επόμενο, λαμβανομένου μάλιστα υπόψη ότι η μέθοδος της συγκριτικής αξιολόγησης, στην οποία υπάγεται ο έλεγχος του εν λόγω επενδυτικού σχεδίου, εφαρμόζεται με κύκλους υποβολής και αξιολόγησης που έχουν συγκεκριμένη διάρκεια, κατά τα παραπάνω³⁷.

24. Άλλωστε, όπου ο νομοθέτης και η κανονιστικός δρώσα διοίκηση θέλησε να διαφοροποιήσει το διαδικαστικό πλαίσιο του εν λόγω καθεστώτος ενισχύσεων, για το οποίο εκδόθηκε η ανωτέρω ΥΑ, το έπραξε ρητώς και ειδικώς, δυνάμει σχετικών προς τούτο παρεμβάσεων στο σώμα αυτής, όπως στη φάση της διαδικασίας αξιολόγησης και δη του σκέλους του ελέγχου της πληρότητας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 14 αυτής (ΥΑ), την οποία αντικατέστησε με το άρθρο 1 της ΥΑ 35028/2020 (Β' 1198/07.04.20), κατά τα παραπάνω, ρυθμίσεις που δεν καταλαμβάνουν την εξεταζόμενη περίπτωση.

Απάντηση

25. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων, επί του τεθέντος ερωτήματος γνωμοδοτώ ότι η απάντηση είναι αρνητική, υπό την έννοια ότι, ελλείψει περί του αντιθέτου ειδικής ρύθμισης, δεν επιτρέπεται η ανάκληση του πρακτικού της Επιτροπής Ενστάσεων του άρθρου 15 ν. 4399/2016, με την οποία απορρίφθηκε ένσταση επιχείρησης κατά του απορριπτικού αποτελέσματος αξιολόγησης του επενδυτικού της σχεδίου περί υπαγωγής της στις διατάξεις του ν.4399/2016, με συνέπεια να παρέλκει η εξέταση του ζητήματος σχετικά με το ποιο είναι το προς τούτο αρμόδιο όργανο και με ποια διαδικασία πρέπει να αποφανθεί επί του σχετικού αιτήματος.-

Ο Γνωμοδοτών

Γεώργιος Α. Βαμβακίδης
Νομικός Σύμβουλος του Κράτους

³⁶βλ. υπό στοιχ. ιν και ν. της περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 14 του ν. 4399/2016 και, αντιστοίχως, ταυτόσημη διατύπωση στις παρ. 5 και 6 του άρθρου 14 της ανωτέρω ΥΑ, όπου πανομοιότυπως ορίζεται ότι "5. Με βάση τα αποτελέσματα της αξιολόγησης καταρτίζεται στο ΠΣΚΕ σχετικός προσωρινός πίνακας αποτελεσμάτων αξιολόγησης", και "6. Μετά την εξέταση των ενστάσεων, καταρτίζεται οριστικός πίνακας κατάταξης. ..."

³⁷ βλ. 16^η σκ., ό.π., με παραπομπή στην 27^η σημ.